

Beszámoló az Emlék, írás – Nemzetközi tudományos konferenciáról

Helyszín: Kolozsvár, Jókai/Napoca utca 2–4

Időpont: 2018.11.09 – 2018.11.10.

Szervező: EME Bölcsészeti-, Nyelv- és Történettudományi szakosztály

A Kolozsváron megrendezett nemzetközi, interdiszciplináris tudományos konferencia célja az emlékezet szövegeiről való szakmai párbeszéd, az új kutatási eredmények és eredeti megközelítési módok feltárása és megismertetése volt. A szervezők nem titkolt szándéka volt továbbá a későbbiekben megvalósuló új kutatásokra ösztökélni az érintett szakterületek művelőit. A minél átfogóbb kép kialakítása érdekében a konferencián képviseltették magukat a bölcsészettudományok különböző területeinek szakértői, többek között történészek, irodalmárok, filológusok és néprajzosok is. A két napos esemény Székely László emlékére és tiszteletére került megrendezésre, amire a program áttekintése által is egyértelművé válik, hiszen e kiváló és sokszínű tudós munkásságára egy teljes szekciót szántak a szervezők. A tudományos munkát végül mindkét nap egy-egy kulturális esemény zárta le, amelyek nyitottak voltak, így számos helyi érdeklődő is betért az Erdélyi Múzeum Egyesület barátságos termébe.

Az első nap programja természetesen a jelenlévők köszöntésével, a program megbeszélésével és a baráti, közösségi érzés megteremtésével kezdődött, majd kezdetét vette az első, plenáris előadásokat tartalmazó szekció. E szekcióban az emlékezet és az írás kapcsolatának vizsgálatára a történelemtudomány szemszögéből került sor, Egyed Emese moderálásával. A témák közt megjelent az emlékiráshoz kapcsolódó terminológiai háttér áttekintése (Keszeg Vilmos: *Megírt és meg nem írt emlékek. Szakirodalom és terminológia*), egy igen híres mű, a Casanova emlékiratainak fordulatos és izgalmas sorsa (Kányádi András: *A csábítás és felejtés könyve. Casanova emlékiratainak szövegrétegei*) és az emlékirások forrásként való használatának kérdése is (Velkey Ferenc: *Referencialitás és/vagy forrásérték – a történész dilemmái emlékezések újraolvasásakor*). Egy rövid kávészünet után került sor a korábban már említett Székely László szekció előadóira, akik Sipos Gábor vezetésével mutatták be témáikat. Az előadások során több előadást is hallhattunk Székely László fordításairól, illetve az önéletírói munkásságáról. Egyed Emese a *Sanssouci bölcsének munkáit vizsgálta Székely fordításában*, Lengyel Réka Petrarca felől közelített a szerző életművéhez (*A fordítás mint önéletírás? Székely László, Petrarca magyar fordítója*), Fehér Andrea pedig az önéletírói

elbeszéléseket tette vizsgálat tárgyává. Végül, a szekció és az első napi tudományos munka zárásaként Róth András Lajos vetített előadását nézhettük meg a Haáz Rezső Múzeum, Tudományos Könyvtár *Székel-theca* részlegéről. Ezt Herta Müller új irodalmi szövegének bemutatása, és a fordítóval való beszélgetés követte.

A második nap első szekciójában olyan előadásokat hallgathattunk, amelyek a történelem egy-egy alakjának emlékezetével, fennmaradt irataival foglalkoztak. Fehér Andrea ülésvezető moderálásával először Daniel Türck lőcsei jegyző fennmaradt iratairól (Szabó András Péter: *Daniel Türck lőcsei jegyző és bíró naplója, egy különleges forrás a 16. századi Szepességéből*), majd Rozsnyai Dávid és Sámuel kalendáriumairól (Papp Kinga: *Az emlékezés alakzatai Rozsnyai Dávid és Sámuel kalendáriumában*), végül pedig Korniss Gáspárról (T. Orgona Angelika: *A mítoszalkotás stratégiái Kornis Gáspár emlékiratában*) tanulhattunk újdonságokat. A szekciót követő vitát, és a rövid felfrissülést követően Velkey Ferenc vezetésével kezdtünk neki a következő előadásoknak. Ezúttal V. László Zsófia kezdte meg a szekciót az „*Emlékezet oszlopa*”. *Halotti beszédek az emlékéllátás szolgálatában* című előadásával. Ezt Söptei Imre *A Chernelek ego-dokumentumai a 18. századból* sokatmondó című előadása követte. A szekciót és a délelőtti előadásokat Kucserka Zsófia zárta *Önformálás és önértelmezés. A női Bildung gyakorlatai Kölcsey Antónia Naplójában* című előadásával.

A szünet után a délutáni szekció ülésvezetője, Keszeg Vilmos vezetett minket végig a változatos témájú, izgalmas előadások sorozatán. Vajda András a konferencia kulcsszavainak modernkori kérdéseit feszegette *Írás, emlékezet, digitális technológia* című előadásával. A médiakutatás területén maradt Jakab Albert Zsolt is, aki *Az írás szerepe a kulturális emlékezet termelésében* című előadásában járta körbe az emlékirások médiumának kérdéskörét. Egy új, izgalmas területre vezetett minket a következő előadás is Kozma Éva tolmácsolásában, aki az „*ennek a legendának mártírjai vannak*” mottó segítségével járta körül a *Színházi emlékezet és kultuszteremtés kérdéskörét*. A színháztörténetben tett rövid kirándulás után egy újabb színes, egyedi témával találkoztunk Újvári Dorottya-Boglárka előadásában, amiben egy egyedi, személyes dokumentum segítségével mutatta be egy ember életének megismerhetőségét (*Családi fényképalbum, családrege, napló. Kónya Gyuláné, egy kalotaszegi papné életének megismerhetősége*).

Egy hosszabb szünet és egy finom közös ebéd után végül egy irodalmi témájú szekcióval ért véget az előadások sorozata Kányádi András moderálásával. Az első előadást Grexa

Izabella tartotta meg bevezetve minket egy személyes életút dokumentumainak feltárásába, egy élet rekonstrukciójába *Egy munkásnő memoárjának értelmezési lehetőségei* címet viselő bemutatójával. Ezt Budai Csilla regényelemzése követte, amelyben arra a kérdésre kereste a választ, hogy miképp ragadható meg az irodalomban egy történeti dokumentum, egy besúgó dossziéjának hatása az olvasóra (*Az olvasás traumája. A dossziéval való szembesülés leírása Vincze Ferenc Desertum című regényében*). A szekció két utolsó előadása egyazon író két különböző könyvéről szól, ám hasonló tudományos megalapozottsággal és izgalmas megállapításokkal. Kárpáti Bernadett Tompa Andrea: A hóhér háza című regényben vizsgálta a test és a történelem viszonyát az író szövegének pár meghatározó jelenetének részletes vizsgálata által („a húsa vagyok, elválaszthatatlanul összenőve vele” – *Test és történelem Tompa Andrea A hóhér háza című regényében*). Őt Dobos Barna követte, aki az író Omerta című, legújabb regényének szimbolikáján keresztül mutatta be a test és emlékezet viszonyát, a különböző sorsok testi reprezentációinak lehetőségeit egy regényszövegben (*Testbe írt emlékezet – A test narratívái Tompa Andrea Omerta című regényében*).

Az előadásokat természetesen most is egy kulturális program követte, méghozzá Pirkko Saisio: Legkisebb közös többszörös címet viselő regény magyar fordításának bemutatója. A bemutatón a fordítóval, Varga P. Ildikóval Jankó Szép Yvette beszélgetett. A szellemi táplálékok után mindkét nap kitűnő helyi ételekkel, és barátságos beszélgetésekkel teli fogadásban vehettünk részt, ahol megoszthattuk észrevételeinket, gondolatainkat, tapasztalatainkat, ahol új ismerősöket és új, érdekes témákat ismerhettünk meg.

Budai Csilla MARIANN

Budai Csilla

KÁRPÁTI BERNADETT

Kárpáti Bernadett

DOBOS BARNABÁS

Dobos Barna